

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Opetushallituksen tukimateriaalit

**Koronavirustilanne, Venäjän hyökkäys
Ukrainaan ja varautuminen**

Kohti uutta lukuvuotta -webinaari 15.6.2022
Laura Francke, opetusneuvos, yksikön päällikkö KM, OTM
Katri Kuukka, opetusneuvos, KT

Lukuvuoden 2022-2023 keskeiset kokonaisuudet

Poikkeuksellisena aikana keskeisintä on turvata:

Mahdollisimman tavallinen ja hyvä kasvatuksen ja koulutuksen arki oppijoille

Henkilöstön ja oppijoiden hyvinvointi

Henkilöstön keskittyminen opetus-, ohjaus- ja kasvatustyöhön

Palautuminen koronatilanteesta ja koronan opit

Varautuminen monihäiriötilanteessa

Tulevaisuususkko ja kriisinkestävyys

Koronatilanne

Määrärahat oppimisvajeen paikkaamiseen

- Vuoden 2022 toisessa lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan yhteensä 120 miljoonaa euroa määrärahaa, josta
 - 58 miljoonaa euroa varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen
 - 26 miljoonaa euroa ammatilliseen koulutukseen
 - 17 miljoonaa euroa lukiokoulutukseen

Varoilla voidaan esimerkiksi palkata varhaiskasvatukseen, kouluihin ja oppilaitoksiin erityisopettajia ja koulunkäynnin ohjaajia varmistamaan, että koronan aiheuttamat negatiiviset vaikutukset saadaan korjattua. Rahoituksella voidaan myös paikata opetusvajetta ja tukea keskeyttäneiden ja keskeyttämisvaarassa olevien tietä takaisin koulutukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus tiedottavat rahoituksesta, kun eduskunta on siitä päättänyt.

Koronatilanteesta palautumisen painopisteet kasvatuksessa ja koulutuksessa lukuvuonna 2022-2023

Koronatilanteen reflektointi ja
palautumissuunnittelu

Johtaminen ja henkilöstön hyvinvointi

Koronan opit

Tulevaisuususkko

Kriisikestävyys

Oppimisen tukeminen
ja oppimisvaje

Ohjaus ja oppimisen
tuki

Oppijoiden
hyvinvoinnin
tukeminen ja
hyvinvointivaje

Opiskeluhoolto

Oppijoiden osallisuus

Yksinäisyyden ja
syrjäytymisen
ehkäisy

Poissaolot

Korona-aika ja eri
lapsi- ja
opiskelijaryhmät

Kansainvälisyyden
edistäminen

Kodin,
varhaiskasvatuksen
ja koulun yhteistyö

Varautuminen koronatilanteen jatkumiseen lukuvuonna 2022-2023

Varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö sekä taiteen perusopetus järjestetään normaaliolojen lainsäädännön mukaisesti.

- Seuraavat lukuvuosina 2020–2021 ja 2021–2022 koronavirustilanteen vuoksi säädetyt ja voimassa olleet väliaikaiset lainsäädännölliset muutokset eivät ole enää voimassa:
 - Perusopetus etäopetus (Perusopetuslaki 20 a §)
 - Ammatillisen koulutuksen näytöt (Ammatillisen koulutuksen laki 52 § 3 mom.)
 - Vapaa sivistystyö etäopetus (Asetus kansanopistojen etäopetuksesta)
 - Käsienpesu ja väljyys (Tartuntatautilain 58 c §)

[Katso varautuminen koronatilanteeseen tukimateriaalimme täältä](#)

Hygieniatoimet kasvatuksessa ja koulutuksessa

- Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön varhaiskasvatusta, kouluja, oppilaitoksia ja korkeakouluja sekä taiteen perusopetusta varten koronavirusta koskevat suositukset päättyvät.
 - Vastaavia suosituksia koronavirustilanteeseen ei tässä vaiheessa anneta varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle, lukiokoulutukselle, ammatilliselle koulutukselle, vapaalle sivistystyölle ja taiteen perusopetukselle.
- **Korona-aikana opittujen hyväksi havaittujen hygieniatoimien jatkaminen on kuitenkin edelleen paikallaan varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa.** Yleisiä hyviä hygieniakäytäntöjä koskevia suosituksia on julkaistu THL:n verkkosivustolla.

Varautuminen monihäiriötilanteessa

Varautuminen monihäiriötilanteen jatkumiseen

Osana normaalia varautumista kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien on hyvä varautua

- koronatilanteen jatkumiseen
- Venäjän hyökkäys Ukrainaan -vaikutuksiin
- Suomen turvallisuustilanteen muuttumisen myötä mahdollisiin hybridi- ja kyberturvallisuusuhkiin sekä informaatiovaikuttamiseen

Kuntien tulee varautua siihen, että kasvatusta ja koulutusta pystytään myös kriisiolosuhteissa järjestämään mahdollisimman täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja aluehallintovirastot sekä Kuntaliitto tukevat kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjiä varautumistyössä.

Hybridiuhkat, kyberturvallisuus ja informaatiovaikuttaminen -varautuminen

Kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjän on hyvä varautua toimimaan tilanteissa, joissa arjen sähköiset järjestelmät tilapäisesti häiriytyvät.

- Esimerkiksi sähköverkon, kulunvalvonnan, vedenjakelun, lämmityksen, internetyhteyksien ja televerkon häiriöt.
- Kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjään, sen johtoon, henkilöstöön tai oppijoihin voi kohdistua informaatiovaikuttamista.
- Kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjien ylläpitämiä tiedotuskanavia tai medioita voidaan myös pyrkiä käyttämään informaatiovaikuttamisen kanavina virheellisen tiedon levittämisessä.

[Katso tukimateriaalimme täältä varautumisesta](#)

[Katso tukimateriaalimme täältä kriisinkestävydestä](#)

Varautuminen erityisjärjestelyihin häiriötilanteessa

Varautumista erityisjärjestelyihin häiriötilanteissa vaativat esimerkiksi

- johdon ja henkilöstön tehtävien ja vastuiden tarkistaminen
- johdon sijaisjärjestelyt, esimerkiksi riittävät sijaisketjut
- kasvatuksen ja koulutuksen sähköttömät käytännöt
- ateriapalvelun häiriötilanteet
- koulukuljetuksen ja julkisen liikenteen ongelmat
- siivous- ja kiinteistöhuoltopalveluiden heikentyminen

Häiriötilanteiden harjoittelu on edellytys toiminnan onnistumiselle häiriötilanteissa.

Venäjän hyökkäyksen käsittely kasvatuksessa ja koulutuksessa

Venäjän hyökkäys
Ukraina ja mediasisällöt
varhaiskasvatuksessa

Venäjän hyökkäyksen kä-
sittely kasvatuksessa ja
koulutuksessa

Venäjän hyökkäyksen kä-
sittely eri oppiaineitten
opetuksessa

Venäjän hyökkäys ja sosiaa-
lisen median kautta tule-
van sisällön käsittely

Jokaisella on oikeus turval-
liseen ja syrjimättömään
oppimisympäristöön

Jokaisen oikeus turvalli-
seen arkeen myös kriisien
aikana

Polarisaation, vastakkaina-
settelyn ja konfliktien kä-
sittely

Varautuminen hybridi- ja
kyberturvallisuusuhkiin se-
kä informaatiovaikuttami-
seen

**Ukrainalaisten
tukeminen
varhaiskasvatuksessa,
opetuksessa ja
koulutuksessa**

The background features abstract, flowing shapes in shades of green and blue. A prominent green shape curves from the top right towards the center, while a blue shape curves from the bottom left towards the center, creating a sense of movement and depth.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lisätalousarvioesitys ukrainalaisten tukemiseen

- **Varhaiskasvatus:** 67 milj. euroa Ukrainan kriisin johdosta maksettavasta avustuksesta turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien lasten varhaiskasvatukseen
- **Perusopetus ja lukiokoulutus:** 1 milj. euron lisäys Ukrainasta saapuvien esi- ja perusopetus- sekä lukioikäisten suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tukemiseen. Kokonaiseuromäärä nousee tällä lisäyksellä n. 21 milj. euroon.
- **Vapaa sivistystyö:** 1,5 milj. euron lisäys suomen ja ruotsin kielen opetuksen järjestämisestä Ukrainasta tuleville turvapaikanhakijoille vapaassa sivistystyössä. Kokonaiseuromäärä kotouttamiskoulutuksessa nousee kuluvana vuonna 13,3 miljoonaa euroon.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tiedottaa rahoituksesta, kun eduskunta on päättänyt siitä.

Ukrainalaiset varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja koulutuksessa

- Opetushallitus julkaisee kahden viikon välein Koski- ja Varda-tietovarantojen tiedot maakunnittain
- Ukrainasta sotaa paenneiden määrä varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa on kasvanut viikoittain
- Suurimmat määrät ovat perusopetukseen valmistavassa opetuksessa
- Varhaiskasvatuksessa ja toisen asteen koulutuksessa Ukrainasta paenneita on vielä vähän
- Eniten ukrainalaisia on Varsinais-Suomen maakunnassa ja Uudellamaalla. Nämä kaksi maakuntaa ovat vastaanottaneet lähes puolet kaikista kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen piirissä olevista tulijoista.
- [Tiedonkeruun tiedot löydät täältä](#)

Ukrainasta paenneet varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa, tilanne toukokuun 2022 lopulla

Kasvatus- tai koulutussektori	Lukumäärä 18.5.2022	Lukumäärä 31.5.2022
Varhaiskasvatus	128	170
Esiopetus	69	83
Perusopetukseen valmistava opetus	2558	2702
Perusopetus	91	151
Aikuisten perusopetus	122	152
Lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA)	0-4	0-4
IB-tutkinto	0-4	0-4
Lukiokoulutus	10	17
Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)	13	12
Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA)	0-4	0-4
Ammatillinen koulutus	129	144
Yhteensä	3133	3446

Lähde: KOSKI- ja VARDA-tietovaranto. Ukrainan kansalaiset joiden varhaiskasvatussuhde alkanut 24.2.2022 jälkeen (VARDA) tai joiden opinto-oikeus alkanut 20.2.2022 jälkeen (KOSKI).

Opetushallituksen kysely kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille ukrainalaisten tukemisesta toukokuussa 2022

- Kyselyn perusteella vaikuttaa siltä, että Ukrainasta paenneita on saatu kevään aikana suhteellisen hyvin sijoitettua varhaiskasvatukseen, opetukseen ja koulutukseen, eikä suuria jonoja ole päässyt muodostumaan.
- Eniten jonoa on perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, varhaiskasvatuksessa ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa esiopetuksessa, mutta yksittäisillä kunnilla voi olla verrattain isoja määriä.
- Varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät arvioivat valmiuksistaan ottaa uusia lapsia ja nuoria kesällä 2022/syksyllä 2022:
 - 3 % melko hyvät / 27 % ei hyvät eikä huonot, EOS / 15 % erittäin huonot / 13 % melko huonot, 9 % erittäin hyvät
- Kyselyssä tiedusteltiin mm. sitä, tietävätkö kunnat miksi osa paenneista ei osallistu opetukseen tai koulutukseen Suomessa. Suurin osa vastaajista ilmoitti syyksi sen, että lapset ja nuoret ovat ukrainalaisen etäopetuksen piirissä. Myös ajankohta (lukuvuotta on vain vähän jäljellä) ja toive pikaisesta paluusta omaan kotimaahan vaikuttavat.

Jonossa olevat ilmoittautuneet ukrainalaiset toukokuussa 2022

Koulutussektori	Uusia ilmoittautumisia / hakemuksia
Varhaiskasvatuksessa	182
Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa esiopetuksessa	100
Esiopetuksessa	33
Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa	276
Perusopetuksessa	79
Aikuisten perusopetuksessa	30
Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa (LUVA)	Alle 5
Lukiokoulutuksessa	Alle 5
Ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa (VALMA)	14
Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TELMA)	Alle 5
Ammatillisessa koulutuksessa	Alle 5

Ukrainasta paenneiden oppimisen tukeminen Suomessa

Ukrainasta paenneet varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa

Ukrainasta paenneiden lasten varhaiskasvatus ja esiopetus

Ukrainasta paenneiden lasten ja nuorten oppimisen tukeminen perusopetuksessa

Perusopetuksen oppilashuolto on hyvinvointityötä ja tukee jokaista oppilasta

Materiaalia Ukrainasta paenneiden opetuksen tueksi

Ukrainasta paenneiden opiskelu lukiokoulutuksessa

Ukrainasta paenneiden opiskelumahdollisuudet ammatillisessa koulutuksessa

Ukrainalaisten lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen kesällä

Ukrainalaisten tukeminen – verkostoidu!

- Tuemme maahanmuuttotaustaisten kasvatusta, opetusta ja koulutusta eri kasvatus- ja koulutusasteilla. Laadimme tukimateriaaleja ja järjestämme webinaareja.

Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa:

- [Ukrainalaisten tukeminen perusopetuksen ja perusopetuksen valmistavassa opetuksessa webinaari tallenne ja materiaalit](#)
- Maahanmuuttotaustaisten lasten ja nuorten kanssa aloittavat ”uudet” varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestäjät: mukaan Poiju- ja Reimari-verkostoihin
 - katri.kuukka@oph.fi
 - kati.costiander@oph.fi